

О. Є. Клещова
(ДЗ «Луганський національний
університет імені Тараса Шевченка»,
м. Старобільськ)

**ОБРАЗ ГУСЕЙ У ПІСЕННОМУ ТЕКСТІ
АНТОНА ВЕЛЬБОЯ (WELLBOY) ТА ЇХНЯ СИМВОЛІКА
В УКРАЇНСЬКІЙ І СВІТОВІЙ ІСТОРІЇ**

Молодий і харизматичний співак, світлий, щирий 21-річний хлопчина, композитор та автор пісень – Антон Вельбой із Сумщини, села Грунь Охтирського району, який виступає під псевдонімом Wellboy, стрімко увірвався в український музичний простір.

Посівши третє місце в 10-му сезоні українського телевізійного шоу Х-фактор із власною піснею «Вітер», Антон Вельбой продовжив свою музичну кар'єру, співпрацюючи із Юрієм Бардашем – українським музичним продюсером.

Результатом їхньої вдалої співпраці стала прем'єра відеокліпу із авторською піснею молодого співака-композитора «Гуси», яка відбулася влітку 25 червня цього року. Через два тижні після прем'єри пісня ввійшла в двадцятку найкращих українських пісень, посівши 8 місце в українському радіочарті, а відеокліп на сьогодні (через три місяці) налічує більше 10 мільйонів переглядів.

Пересічна слухачка Наталія Іванівна написала під відеокліпом: «Мені за 60... із задоволенням кілька разів підряд прослухала цих унікальних «Гусей». Гарній музиці, як і любові – вік не перешкода. Молодець, хлопчисько, тільки вперед!» Інший дописувач – донеччанин – пише українською: «Ось, харизма! Привіт із окупованого Донецька. Слава Україні!» Зі степової провінції Саскачеван, що в Західній Канаді, слухач повідомив, що пісня «Гуси» Wellboy зараз найактуальніша в Канаді: «Степ, жовті дерева і пусті поля, і летять гуси..., і потім знов летять гуси, і знов. Дякую за круту пісню. Живу в Канаді, а слухаю Вашу пісню».

Слухачька аудиторія за непересічний талант і харизму назвала Антона Вельбою українським Роббі Вільямсом.

Мета наукової розвідки – проаналізувати образ гусей у пісенному тексті Антона Вельбоє та показати символіку цього образу в українській і світовій історії.

Матеріалом для дослідження слугує пісенний текст «Гуси» молодого автора-виконавця Wellboy.

Чим саме і чому привернула увагу багатьох людей у різних країнах і містах ця, здавалося б, проста пісня про звичайних сільських гусей, ставши літнім хітом 2021 року? Виникає питання: символом чого є образ гусей-лебедів в українців?

Існує дві групи символічних значень гусей у народній уяві: диких і свійських (домашніх). Гуси символізують пильність, кохання, щастя у шлюбі, вірність, доброту, турботу, радість, прихід весни. Це сонячний символ.

Фольклорні джерела України та світу багаті образами гусей-лебедів. Згадаймо автобіографічну повість М. Стельмаха «Гуси-лебеді летять...», яка занурює нас у чарівну казку безтурботного дитинства, або українську народну казку «Івасик-Телесик», російську «Гуси-лебеді», літературну казку Сельми Лагерлеф «Подорож Нільса з дикими гусьми по Швеції» та багато інших.

В Україні, українському селі гуси – це своєрідний символ села, рідної глибинки Антона Вельбоє. Гуси – це символ відродження, життя, повернення дорослого в дитинство; гармонія людини зі світом. Коли доросла людина згадує сільських довгошійх шипунів, то на думку приходить її дитинство, проведене на літніх канікулах у бабусі й дідуся в селі, і душа наповнюється теплом та незрозумілим щемом. Як співає Wellboy у своїй пісні: *І гуси-гуси в вирії розлетілись / І я не жив, я формував тут свою душу...*

В Україні існує звичай: коли весною діти вперше побачать у небі диких гусей, то вони повинні підкинути вгору солому чи сіно, промовляючи: «Гуси, гуси, ось вам на гніздечко, а нам на здоров'ячко!» Ця солома вважається чудодійною, якщо господаря її збере та покладе в куряче гніздо, то кури добре нестимуться, а курчата будуть рости здорові. Гуси символізують життя, відродження і народження.

Зануримось у світову історію символізму гусей, наприклад, у Єгипті – це знак свободи, просвітництва; завдячуючи вирію, – сезонним перельотам, є символом осені і весни. Колись у Стародавньому Єгипті вважали, що саме із гусячого яйця з'явилося сонце. Гусей уважали посланцями богів. Давні єгиптяни вважали цих птахів утіленням сонця, саме тому гусак став емблемою єгипетських фараонів. Коли обирали нового фараона, жерці випускали чотирьох гусей як вісників на всі чотири сторони світу. У день зимового сонцестояння приносили в жертву гусей, які символізували повернення сонця.

У кельтів сонячний позитивний символізм дикого гусака збігається із символізмом лебедя, по суті, вони – взаємозамінні.

У Стародавньому Римі гусак був присвячений богові війни – Марсу, а згодом став тріумфальною емблемою пильності – після відомого у світовій історії випадку в 390-му році до н. е., коли крики священних гусей із храму Юнони сповістили захисників Капітолійського пагорба про напад галлів.

Стародавні греки пов'язували образ гусей із Герою, Аполлоном, Еротом та богом-провісником Гермесом.

У Китаї та Японії образ, символ дикого гусака тлумачать двояко: з одного боку, його інтерпретують як чоловічий, сонячний знак, а з іншого, більш поширеного, – подають значення лексеми *гусак* як символ місячного, осіннього птаха.

В уяві азійських шаманів та індійських брахманів гусак уважався «їздовою твариною», на якій душі намагалися вирватися із неперервного кола існування.

Найдавніша згадка про гусака як символу бере свій початок від шумерського бога господарства та скотарства Бау.

У світовому фольклорі домашнього гусака, гуску уявляли в образі балакучого чи балакучої, по-материнськи турботливої, дещо недалекої істоти (мабуть, звідти і вислів «дурна гуска»). Зокрема, лялькова вистава «Дурна гуска» від литовського театру «ČIZ», – весела, добра, дуже атмосферна вистава (за мотивами казки «Що за птаха?» В. Сутєєва) знайомить українських глядачів різного віку зі смішними і дуже яскравими персонажами, що живуть у Ляльковому Домі, поблизу

литовського міста Рокішкіс. Казка, яку взято за основу вистави, розповідає історію однієї Гуски, яку весь час щось не влаштовувало в собі – вона постійно намагалася обмінятися з кимось то крилами, то дзьобом, то хвостом.

Сексуальний символізм образу гусака у Стародавній Греції, який пов'язували з Пріалом (у римській міфології божество родючості), був досить поширений, а спостереження за гусаком у збудженому стані з витягнутою шиєю та похитуванням головою породило вислів «ходити гусаком».

Згадаймо англійський вислів «гонитва за дикими гусьми», що означає якусь безнадійну справу, марний пошук, який виявиться невдалим. Людина, яка женеться за дикими гусьми, витрачає багато часу, намагаючись упіймати те, чого ніколи не отримає, або обирає шлях, який веде в нікуди. Оксфордський словник визначає гонитву за дикими гусьми як «безнадійний пошук того, що неможливо знайти».

Антон Вельбой, використавши у пісні образ гусей, змалював початок зародження стосунків – зустріч зі своєю обраницею:

*Знаєш, ти у цій грі мені програєш,
І ми залишитись разом хотіли.
Побачив очі я твої зелені в залі
І зрозумів, що **наші гуси прилетіли!***

І закінчення історії кохання молодий співак також змальовує за допомогою образу гусей:

*Ми йдемо на різні туси
І **відлетіли наші гуси.**
Під музику, під нотки блюзу,
Знімаю вже не твою блюзу...*

Пісенний текст насичений просторічною та сленговою лексикою: мене **не бісить** вже **хруст пальців**; **купа копійок** в моїй кишені; мене ти більше **не вставляєш**; з мене **спліфф**, а з тебе **водка**; твій **прихід співнав** з моїм приходом; ми йдемо на різні **туси**...; **попасти** в **самий-самий центр** у мішені!

І водночас т. зв. «інтелігентська» лексика, оформлена метафорично-метонімічними висловами: **Pixter** грає **Баха** на

пластинці; Під музику, під нотки блюзу / Знімаю вже не твою блюзу...

Цікавою є тема «Ріхтер і Україна», яку використав у пісні Антон Вельбой: **Ріхтер грає Баха на пластинці**. В Україні С. Ріхтер дав 271 концерт, зокрема, 90 – у Києві (перший – 15 листопада 1944, останній – 12 квітня 1985), 33 – у Львові, 14 – у Харкові і 4 – у Житомирі. Святославу Ріхтеру – українському радянському піаністові – присвячено багато статей, книжок зі спробами проаналізувати його виняткове виконавське мистецтво, що не має аналогів, будить думку і відкриває нові горизонти. Виникло поняття «феномен Ріхтера». У чому полягає високе завдання музиканта-виконавця? Він грає твори митців різних історичних і культурних епох. Узяти хоча б сюїти І. С. Баха. Начебто танцювальна музика, і невже нас, людей XXI сторіччя, вона може так вражати? *Жига*, яку танцювали прості матроси, або *сарабанда*, *куранта*, *гавот*, – усе це, на перший погляд, може становити лише культурологічний інтерес. Та геніальний Іоганн Себастьян вдихнув у них щось надчасове, зміст, який здатен пережити його самого та багато-багато поколінь. І ніхто так, як Ріхтер, не бачить цих вічних творів у контексті загальнолюдських цінностей і не може так досконало втілити ідеї музичних геніїв, зробити їх нашими сучасниками.

Ріхтер – це місток між епохами і поколіннями, це музичний пророк. Яку б музику не виконував, він стає немов би її співавтором, розкриваючи те глибинне, що явилось її творцю. Мистецтво Ріхтера виходить за межі суто музики, воно узагальнює ідеали людства, виражаючи їх за допомогою фортепіано, яким він володів з недосяжною досконалістю. **Ріхтер – не просто піаніст з абсолютними технічними можливостями, він музичний мислитель** [1].

Як гідно використав Антон Вельбой прізвища відомих людей, як певний стилістичний прийом, поєднавши різні епохи: українського піаніста С. Ріхтера, який жив і творив у XX ст., і Й. С. Баха – одного із найвидатніших композиторів світу, німецького творця світової музичної класики, який жив у XVII–XVIII ст.

Один із дописувачів під піснями Wellboy висловив цікаву думку: «Гуси, вишні. Антон Вельбой стає співаком святих складників України, подаючи історію **простого** на **складному** блюді сучасного. Геній». Важко не погодитись. Тому буде доречним у перспективі нашого дослідження – подальше вивчення та інтерпретування нової авторської пісні Wellboy «Вишні».

Література

1. **Бохонов Ю.** Видатний музикант Святослав Ріхтер. До 100-річчя нашого славетного співвітчизника. *Київський політехнік*. 2015. № 9. URL: <https://kpi.ua/richter> (дата звернення: 23.10.2021).

БІБЛІОГРАФІЧНЕ покликання на статтю:

Клєшова О. Є. Образ гусей у пісенному тексті Антона Вельбоя (WELLBOY) та їхня символіка в українській і світовій історії. *Слобожанська бесіда – 14. Лінгвістика тексту і вивчення української ментальності* : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Старобільськ, 9 листоп. 2021 р.) / ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка»; за ред. проф. Глуховцевої К. Д. Вип. 14. Старобільськ, 2021. С. 58–63.